

Ålesund 15.01.2015

HØRINGSUTTALELSE fra Styret i Å-barn SA (Ålesund barnehager, sameieforetak)

Uttalelsen gjelder endring i lov 17.juni 2005 nr 64 om barnehager (barnehageloven)

Uttalelsen gjelder: Presisering av barnehagenes adgang til å arbeide med dokumentasjon og vurdering

Ansvar for valg av system, verktøy og observasjonsmetoder

Rammeplanen for barnehager sier at «Barnehagen er en pedagogisk tilrettelagt virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge mellom metoder og omfang utfra lokale forutsetninger og behov.» Barnehagestyrer og pedagogiske ledere tillegges et særlig ansvar for at dette arbeidet blir gjort. Både barnehagens eiere, personalet, barna og foreldrene bør medvirke i dette arbeidet.

Rammeplanen sier klart at barnehagen skal dokumentere, planlegge og vurdere. I dag har vi frihet i forhold til valg av metode og verktøy for dette arbeidet. Det er profesjonen i barnehagen som vurderer hva som er nyttig i forhold til enkeltbarnet og gruppene. Hvilke metoder man velger vil blant annet handle om barnehagens pedagogiske linje eller filosofiske grunnidè.

I høringsnotatet pkt 6.7, står det at barnehageeier har rett til å velge hvilke system, metoder og verktøy og observasjonsmetoder barnehagen skal benytte for å følge med på barnas trivsel og utvikling i hverdagen.

Dersom eier tillegges denne retten, kan vi risikere at valgene foretas uten at det er gjort en faglig vurdering i forhold til barna i den enkelte barnehage. Vi har mange ulike eierformer i landet vårt, og dermed varierer forutsetningene for å foreta gode valg. De fleste barnehageeiere driver flere barnehager, og vi kan ikke se at det er faglig forsvarlig at eier skal bestemme hvilke metoder og verktøy som er riktig for hvert barn og barnegruppe i den enkelte barnehage.

Det er i barnehagene profesjonen er. Med foreslåtte presisering, gis profesjonens evne til faglige vurdering mindre verdi. Det er et spørsmål om tillit til at profesjonen best kan gjøre faglige gode vurderingene i dokumentasjons- og vurderingsarbeidet. Herunder valg av system, verktøy og observasjonsmetoder.

I høringsnotatet nevnes området Språk som særlig viktig å dokumentere og arbeide med. Når det gjelder dokumentasjonsformer og videre planlegging, viser vi til Veileder fra Utdanningsdirektoratet: «Språk i barnehagen. *Mye mer enn bare prat*»

Veilederen anbefaler ulike metoder for dokumentasjon som grunnlag for videre arbeid. Å dokumentere er å synliggjøre barnehagens innhold og arbeidsmåter, voksenrollen og barnas trivsel, læringsprosesser og utvikling. Eksempler på dokumentasjonsformer er mange. Det kan være bilder,

tekster, utstilling av arbeider. Det kan være praksisfortellinger. Ulike former gir grunnlag for refleksjon, vurdering og videre planlegging. Det er den enkelte barnehagen som best kan vurdere hvilke dokumentasjonsformer som bør velges.

Ulike system og verktøy

I dag finnes flere systemer/verktøy for dokumentasjon og kartlegging av barn i barnehagen. En fare med utbredt bruk av disse, kan være at synet på hva et normalt barn skal være og hva barndom er, snevres inn. Nyere forskning om barns utvikling kan bli oversett.

Vi ser en fare for at fokus rettes mot barnets «mangler», - det det ikke mestrer. Skal så dette føre til arbeid for at «manglene» skal «rettes opp»? Vi kan få en standard for hva det normale barn skal være. Det er verd å merke seg at ulike system for dokumentasjon (også innen matematikk og språk), handler *også* om å følge regler og innordne seg sosiale konvensjoner.

Det er ikke slik at bruk av et bestemt *verktøy*, gir et riktig «bilde» av barnet, eller at resultatet av det vi observerer fører til at trivsel og utvikling for barna, blir sikret.

Dagens lov fastslår at barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til omsorg, lek, læring og danning, og at barnehagens egenart skal ivaretas. Dette krever aktiv involvering i barnas lek og aktiviteter fra de ansatte. Her får man innsikt i hvem av barna som trenger ekstra oppfølging i forhold til, trivsel og utvikling.

Der er også kommersielle interesser knyttet til utvikling og salg av ulike verktøy og system. Vi mener at dette kan bety at flere interesser er med å påvirke hvilke systemer barna blir møtt med. Flere gis makt til å påvirke hva «barndommen» skal være i fremtiden.

Foreldresamarbeid og personvern

Formålsbestemmelsen i § 1 første ledd, slår fast at barnehagens ivaretagelse av barnas behov for omsorg, lek og læring skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet. Det er foreldrene som har hovedansvaret for barnets oppdragelse, og de har bestemmelsesrett på barnets vegne, jf. barneloven § 30. I den tiden barnet er i barnehagen tar barnehagen seg av deler av omsorgs- og oppdrageroppgavene. Barnehagen skal derfor drives i samsvar med de ønsker foreldrene har for omsorg og oppdragelse av barna, og foreldrene skal være med på å påvirke barnehagevirksomheten.

Foreldrene har hittil hatt stor mulighet for å virke med i forhold til barnehagens arbeid. Tradisjonen er sterk i forhold til åpenhet og medvirkning. Dersom barnehagen skal pålegges bruk av bestemte verktøy og systemer, vil denne muligheten til medvirkning fra foreldrene bli svekket. De får mindre innflytelse og rett til medbestemmelse. I høringskrivet står om foreldrene at «de skal også få slettet eller korrigert opplysninger om barnet som er feilaktige eller misvisende». De gis ikke rett til å kreve fjernet opplysninger de ikke ønsker skal være lagret om deres barn. Og hvem skal avgjøre om opplysninger er feilaktige eller misvisende?

Når foreldrene ikke blir hørt i forhold til hvilke opplysninger vi kan innhente og oppbevare om deres barn, svekkes foreldrenes mulighet til ivareta barnets personvern. Formålsbestemmelsens innhold svekkes.

Omfanget av observasjon- og dokumentasjon

Det er tydelig at det legges opp til mer omfattende observasjon og dokumentasjon i barnehagene. Vi ser ikke behovet for en slik endring. Det kan være nødvendig med en tydeliggjøring av regelverket, men vi mener at de foreslåtte endringene både vil gå ut over barnets personvern og svekker profesjonens faglige innflytelse i barnehagen. Dette er uheldig.

Tidsbruk

Enkelte systemer og verktøy for dokumentasjon, særlig dersom disse skal brukes til hvert barn, krever mye av tida til pedagogene. I høringsforslaget nevnes det at barnehagene ikke vil ha behov for økte ressurser i sammenheng med nye dokumentasjonskrav. Dette er ikke mulig.

Pedagogene vil få redusert tid til å arbeide direkte med barna, for bidra til å gi dem det tilbudet de skal ha, jfr. trivsel og utvikling.

15.01.2015

Med hilsen

For styret i Å-barn SA,

Therese Giskeødegård
styreleder